

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

Исмаилова Н.С., Ахрарова Д.А.

**ХАЛҚАРО САВДОНИНГ РИВОЖЛАНИШ
ТЕНДЕНДЕНЦИЯЛАРИ**
(ўқув қўлланма)

Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими илмий-методик бирлашмалари фаолиятини мувофиқлаштирувчи кенгаш томонидан олий ўқув юртлари талабалари учун ўқув қўлланма сифатида тавсия этилади.

Тошкент - 2013

Маъсул муҳаррир проф. А.В.Ваҳобов.

Тақризчилар: и.ф.д., проф. Раҳимова Д.Н., и.ф.н., доц. Ханова И.М.

Исмаилова Н.С., Ахрарова Д.А. Халқаро савдонинг ривожланиш тенденциялари: Ўқув қўлланма. -Т.: ТДИУ, 2013 й. - б

Халқаро савдо орқали дунё мамлакатлари маълум бир товарлар ёки товарлар гуруҳини ишлаб чиқаришга ихтисослашади ва уларни жаҳон бозорига олиб чиқиш орқали ундан муносиб ўринни эгаллашга ҳаракат қилади. Савдони ривожлантириш ва савдо йўлидаги келишмовчиликларни бартараф этиш билан боғлиқ муаммолар, бугунги кунда дунё мамлакатлари олдига турган энг муҳим вазифалардан бири бўлиб ҳисобланади.

Ўқув қўлланмада халқаро савдонинг моҳияти, ривожланиш тенденциялари ва асосий йўналишларини назарий жиҳатдан асослаб беради ва унинг келажак истиқболларини белгилаш бўйича илмий-амалий тақлифларни ишлаб чиқади. Бундан ташқари халқаро савдонинг классик назариялари, ташқи савдо операцияларини ташкил этиш, ташқи савдо ва халқаро савдо сиёсатини амалга ошириш масалалари мазкур ўқув қўлланма орқали ҳар тарафлама чуқур ўрганиш мумкин.

Ўқув қўлланма олий ўқув юртлари талабалари, аспирант, илмий ходим, магистрант ва ушбу соҳаларда шуғулланувчи мутахассисларга мўлжалланган.

Ответственный редактор проф. А.В. Вахабов

Рецензенты:

Исмаилова Н.С., Ахрарова Д.А.: Учебное пособие. –Т.: ТГЭУ, 2013 г. - с.

Учебное пособие рассчитано на студентов и магистрантов высших учебных заведений, аспирантов, научных работников, а также всех тех, кто работает в данной сфере.

Editor in chief prof. Vahabov A.V.

Reviewers:

N.S.Ismailova, D.A.Axrarova. : Teaching manual. –Т.: TSUE, 2013. -p.

The textbook is designed for bachelors and master's degree students, post-graduate students and also all those who works in the given sphere.

МУНДАРИЖА

КИРИШ.....	7
1 БОБ. ХАЛҚАРО САВДО ВА ЖАҲОН ХЎЖАЛИГИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ.....	
1.1. Жаҳон хўжалигини ривожланиш босқичлари ва тенденциялари.....	
1.2. Замонавий халқаро иқтисодий муносабатларнинг ривожланиш хусусиятлари.....	
1.3. Халқаро меҳнат тақсимоти ва унга таъсир этувчи омиллар.....	
1.4. Халқаро меҳнат тақсимотини ривожланишининг замонавий ўзига хос томонлари.....	
1.5. Иқтисодий хавфсизлик ва уни таъминловчи асосий чора-тадбирлар тизими.....	
2 БОБ. ХАЛҚАРО САВДОНИНГ НАЗАРИЙ ВА УСЛУБИЙ АСОСЛАРИ.....	
2.1. Халқаро савдо концепцияси.....	
2.2. Халқаро савдонинг классик назариялари.....	
2.3. Халқаро савдонинг муқобил назариялари.....	
3 БОБ. ТОВАР ВА ХИЗМАТЛАР ХАЛҚАРО САВДОСИ	
3.1. Халқаро хизматлар савдоси ҳақида тушунча.....	
3.2. Хизматлар бўйича асосий иқтисодий савдо битимлари.....	
3.3. Халқаро туризм хизматлари.....	
3.4. Иқтисодий алоқаларни суғурталаш.....	
4 БОБ. ХАЛҚАРО ВА ТАШҚИ САВДО СИЁСАТИ. ТАШҚИ САВДОНИ ДАВЛАТЛАРАРО ТАРТИБГА СОЛИШ.....	
4.1. Иқтисодий савдо сиёсатининг мақсади ва йўналишлари.....	
4.2. Божхона тарифлари ва уларнинг таъсир этиш механизми.....	
4.3. Нотариф тўсиқлар.....	
4.4. Халқаро савдо сиёсати.....	
4.5. Халқаро савдони ривожланишида халқаро ташкилотларнинг роли.....	
4.6. Бутужаҳон савдо ташкилотига аъзо мамлакатлар ўртасидаги энг қулай шарт-шароитлар режимининг моҳияти ва шакллари.....	
5 БОБ. ХАЛҚАРО САВДОДА ЖАҲОН НАРХЛАРИ.....	
5.1. Жаҳон нархлари тизими ва унга таъсир этувчи омиллар.....	
5.2. Халқаро савдода нархлар шаклланишининг ўзига хос омиллари.....	
5.3. Халқаро савдода нарх шаклланишининг асосий шакллари.....	
5.4. Халқаро савдо нархларининг шаклланиши.....	
5.5. Халқаро савдо амалиётида нархни белгилашда экспорт харажатлари.....	
5.6. Халқаро савдода нархларни ҳисоблаш усуллари.....	
6 БОБ. ТўЛОВ БАЛАНСИ – ЖАҲОН ХЎЖАЛИК АЛОҚАЛАРИНИНГ ИФОДАСИ СИФАТИДА.....	
6.1. Тўлов балансининг макроиқтисодий ўрни ва аҳамияти.....	
6.2. Тўлов баланси тузилишининг асосий тамойиллари.....	
6.3. ХВФ томонидан тақлиф этилган тўлов баланси тузилиши.....	
6.4. Мамлакатнинг иқтисодий сиёсати ва тўлов баланси.....	